

Приоритет 6. СЪЗДАВАНЕ НА СРЕДА ЗА ОБЩЕСТВЕНА НЕТЪРПИМОСТ КЪМ КОРУПЦИЯТА

Мярка 6: Засилване на общественото наблюдение върху обществените поръчки със значителна стойност и значение.

Обществените поръчки остават проблемна област и въпреки че последните доклади за напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка отразяват известен напредък, постигнат в тази област са необходими допълнителни действия и мерки- „обществените поръчки продължават да будят загриженост по отношение на България“¹.

Сред способите за преодоляване на дефицитите „дейностите по превенция са много важни за намаляване на равнището на измамите при разходването на средства на ЕС“². Те са от ключово значение и за разходването на национални средства. В съобщението относно доклада за върховенството на закона за 2020 г. озаглавен: „Върховенството на закона в Европейския съюз“³ Европейската комисия заявява, че общо за ЕС е валидно, че „потенциални проблеми включват устойчивостта на антикорупционната уредба спрямо рисковете, свързани с корупцията, в областта на обществените поръчки при извънредни ситуации“.

Един от основните способи за подобряване на изпълнението на заложените в Директива 2014/24/ЕС и Закона за обществените поръчки принципи за публичност и прозрачност е мониторингът на подготовката, възлагането и изпълнението на обществените поръчки от независими (без пряк интерес от съответната обществена

---

¹ COM(2019) 498 final ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА за напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка и техническия доклад придружаващ ДОКЛАДА НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА относно напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка {COM(2019)498final

² ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ (2018/2152(INI)) по Годишния доклад относно защитата на финансовите интереси на Европейския съюз и борбата с измамите

³ СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ по Доклад относно върховенството на закона за 2020 г. относно Ситуация в областта на върховенството на закона в Европейския съюз COM(2020) 580 final

поръчка) субекти, с достатъчно ниво на експертиза. Такъв подход се явява развитие на национално ниво на прилагания вече от ЕС мониторинг от независими експерти⁴.

Доколкото законодателството не насърчава такова поведение и то е оставено на субективното желание или нежелание на възложителите и изпълнителите то е удачно инициране на промяна на нормативната база, която да включва елементи на гражданско наблюдение в процеса на изпълнение на обществени поръчки с голям материален интерес и/или обществена значимост.

Въпреки че съществуващото законодателство третира както прозрачността, така и превенцията като основни принципи, които трябва да се следват по отношение на публичните разходи, субективната воля на възложителите и изпълнителите е дали те да бъдат проактивни или формално да спазват тези принципи.

В тази връзка е целесъобразно да се започне промяна в правната рамка, за да се включат елементи на гражданско наблюдение в процеса на изпълнение на обществени поръчки с голям материален интерес и/или висока обществена значимост.

Промяната следва да предвижда възможност за наблюдение във всички фази на подготовка и реализация на обществените поръчки като обхваща както възложителя и управляващия орган, така и участниците в обществената поръчка и изпълнителите. Действията по наблюдение нямат обвързващ характер за участниците – те могат да бъдат възприемани като експертно мнение както от участниците, така и от обществеността и медиите.

Комуникационната функция на мониторинга и разпространението на резултатите от него ще спомогне за по-високо доверие на обществото в ефективността на разходване на средствата, включително и свързаните с европейски фондове и тези за възстановяване на икономиката след Covid-19.

---

⁴ Допълнителна информация за прилагането на „Пактове за почтеност – превантивен граждански механизъм за защита на фондовете на ЕС“, вижте тук: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/improving-investment/integrity-pacts/

Осъществяването на мониторинг ще бъде и източник за допълнителна информация с висока степен на достоверност и на контролните институции.

За да се увеличат ползите от гражданското наблюдение при обществените поръчки, законодателно трябва да бъдат застъпени:

- Гарантирането на възможността на независими организации да наблюдават обществените поръчки със значителна стойност и/или значимост, така че възлагащите органи да не могат необосновано да отказват такъв мониторинг.
- Възможност неправителствените организации, които наблюдават тръжни процедури, финансирани от фондове на ЕС, да станат наблюдатели с право на съвещателен глас в заседанията на Комитета за наблюдение към съответната оперативна програма.